

Yapı Biyolojisi, Sürdürülebilirlik ve Kirsalda Çağdaş Tasarım

And Akman

İyi yaşanılacak bir çevreye, doğadan kopuk olmayan bir yaşama duyulan özlem, tarihin hiçbir döneminde günümüzdeki kadar fazla olmamıştır. “Doğa kendisini insana değil, insan kendisini doğaya göre yönlendirir” temel gereği altında günümüzde doğa ile uyumlu bir ilişki içinde olan yaşam alanları gün geçtikçe önem kazanmaktadır.

Peki, her insanın “arzusu” kentlerde ise, daha çok “özlemi” olan iyi yaşam halini yaratmak için temel gereksinimlerimiz nelerdir? Temelde bu gereksinimlerin iki ana başlık etrafında kümelenildiğini görüyoruz: Sağlık ve sosyal huzur.

Sağlık, bedensel (fiziki) ve ruhsal (psikolojik) sağlığımız olarak bir bütün içinde ele alınır ve yazı başlığımızda yer alan “yapı biyolojisi” disiplininde incelenir. Günümüzde sağlığımızı belirleyen iki ana etken vardır: Beslenme, yani gıda sektörü ve bizi çevreleyen yaşam alanları, yani yapı sektörü. Konuya bizi çevreleyen, içinde yaşadığımız yaşam alanları açısından baktığımızda ise, bedensel sağlığımızı daha çok doğal yapı malzemeleri ve iklimlendirme teknolojileri ile koruyabilirken, ruhsal sağlığımızı özellikle “sosyal huzur” ile sürdürdüğümüzü görüyoruz. Bu da yapı biyolojisi disiplini kapsamında ele alınmakta ve temel ilke-leri ile açıklanmaktadır (URL 1).

Bu bağlamda yapı biyolojisinin temel ilkelere beklenimlerimiz, yapıların ve yaşam alanlarının hastalıklara ve çevre kirliliğine ne denli sebebiyet verdiklerini araştırıp belirlemek ve bu belirlemeler doğrultusunda çevre sağlığı ve insan sağlığına yönelik alternatif yapı, yaşam alanı tasarımları ve yapı detayları geliştirmek ve yapı malzemelerine biyolojik ve ekolojik bir eleştiri getirmek biçiminde özetlenebilir.

Sorunumuz: Toprak Dağılımı Reformu ve Desantralize, Ekolojik-Sosyal Yerleşim

Birinci kuşak gecekondularda, göç edenler köylerindeki yaşamı kent kenarındaki yeni yuvalarında sürdürebilecek biçimde yapılaştılar. Basit ama yeterli bir ev, küçük bir bahçe, içerisinde sebze yetiştirilen bir alan, birkaç tavuk, bir iki de meyve ağacı. Yabancıları oldukları kent hayatına karşı bir

tedbirmiş gibi, kendi içinde yetmeye çalışan, dışa olabildiğince az bağımlı bir düzen... Şimdi, “çağdaş” yalanı ile beğenilerimiz ve değer yargıları- mız saptırıldıktan sonra bize dayatılan aynı tip beton kutuları (uyumlu olmanın çirkinliğini yaratan apartman daireleri ve siteler) bu beğen- medığımız gecekondular ile karşılaştıralım. Hundertwasser (1958) durumu şöyle açıklıyor: “Gecekonduların tensel oturulmazlığı, işlev- sel-yararcı denilen günün geçerli mimarlığının tensel oturulmazlığına yeğlenmelidir.”

Dünya nüfus yoğunlukları ile karşılaştıracak olursak (örneğin Macau bölgesi-Çin: 24.423 kişi/km², Monako: 14.750 kişi/km², Hong Kong: 5169 kişi/km², Endonezya: 722 kişi/km², Almanya: 217 kişi/km², Avusturya: 90 kişi/km², Türkiye: 76 kişi/km²) gündemdeki nüfus yoğunluğu ve dar alanda yapılaşma sorunu yaşanılabilir boyutun ötesine geçmiş, başta İstanbul olmak üzere birkaç metropolümüz dışında, coğrafyamızda yoktur. Kent-kasaba kenarında olsun, köylerde olsun, yeni inşa edilecek her evin diyelim 300 m² bahçesi olsa, Bayındırlık ve İmar İskân Bakanlığının belirttiği yılda 300.000 yeni konutu coğrafyamıza dağıtarak 300 metrekaarelik bahçeler ile değerlendirecek, 90 km² alan, yani ülke topraklarının yüzde 0,01’i kullanılmış, daha doğrusu bahçeye dönüştürülmüş olur. Nüfus artışını da hesaba katarak on yıl sonra yüzde 0,2, otuz yıl sonra yaklaşık yüzde 1! İktisadi, sosyal, ekolojik ve politik açıdan bugün yaşadığımız dayanılmaz cansızlığa karşı son derece akılcı bir yatırım! Yapılaşmaya elverişli toprağımız fazlasıyla mevcut olduğuna göre, bu bağlamda coğrafyamızdaki arsa fiyatlarında adaletsiz bir dağılım olduğunu kabul etmek gerekir.

Yukarıda belirtilen makul hesaplama dahi ilke olarak bahçe içindeki yerleşim alanlarına duyulan gereksinimin kolaylıkla giderilebileceğini gösteriyor. Özellikle küçük çocuklu aileler ve kahvehaneleri dolduran işsizler açısından bahçesi olan bir evde yaşayabilmek, ödev ve sorumluluklar taşımaya, çalışma olanağı bulmaya, geçimi hafifletmeye, bağımsızlığa, sağlığa ve boşta kalmamaya, önemli bir kaynak oluşturur. Kırsal kesimden

kente göç edenlerin doğayla ilişkilerini sürdürme alışkanlıkları, balkonda, çatıda, hayvan beslemeleri ya da gecekondu bölgelerinde bahçe içinde sebze üretmeleri, genellikle hafife alınır. Oysa modern insanın doğayla doğrudan ilişkisinin sağlanması, ne bir kırsal kesim özlemi ne de kentsel bir fantezidir. İnsan doğanın ürünü ve bir parçasıdır. Temel ilke her evin doğrudan kullanabileceği, doğayla doğrudan ilişkili bir bahçe ile bağlantılı olmasıdır.

Tarımsal Monokültür ve Çölleşen Kentler Yerine, Ekolojik Yerleşim ve Holistik Desantralizasyon

Kırsal alanda yeni köyler oluşturmak ve terk edilmiş köylere veya köy evlerine yerleşerek buraları yeniden yaşama dönüştürmek bir tarafa, metropoller dışında nüfus yoğunluğunun sözde sık olduğu bölgelerde bile, doğanın uygarlıktan ayrılmadığı, endüstrinin, ulaşımın ve çevreye olan baskıların yoğunlaşmadığı, yeni ekolojik siteler, köyler, kasabalar oluşturacak yeteri kadar boş ve yeşil alan vardır.

Bugün hâlâ kentten köye göçü sağlayacak çözümler üzerinde çalışarak daha fazla zaman kaybetmeden, başta İstanbul olmak üzere uygulamaya geçmek yerine, semptom tedavisini andıran köyden kente olan göçü durdurmaya ya da yavaşlatmaya çalışıyoruz. Metropollerin küçültülmesine paralel olarak buradaki nüfus yoğunluğu, yeşil alanlar, bahçeler ile seyrekleştirilmeli, kent halkının istekleri doğrultusunda aile yaşamına yönelik, paylaşımı kavranır boyutlarda yaşam birlikteliklerinin yeniden oluşabilmesi sağlanmalıdır. Fizyolojik ve psikolojik yüklemenin sınırında yaşayan metropoller ancak bu takdirde yeniden normal ve sağlıklı bir gelişim gösterebilirler.

Ekolojik yerleşim birimleri (köy-site) insanın entegre edildiği birer biyotoptur. İklimin, su ekonomisinin, toprağın, floranın ve faunanın ekolojik değeri, bilimsel araştırmalarında gösterdiği gibi, tarım, hayvancılık ve orman alanlarındaki tek tipleşen kültürlere oranla iki-üç kat daha fazladır. Buna rağmen olumlu olan küçük düşürülüp hor görülmekte, olumsuz ise teşvik edilmektedir.

Tek mantıklı çözüm olan desantralizasyon yerine, bugün insanların dörtte üçü (artan bir oranda) kentlerde yaşadığı halde, çareler hâlâ yerleşim ile ekonominin daha da yoğun konsantrasyonlarında aranmaktadır. Merkezileştirmenin (oturma ve çalışma alanları) devam etmesi yarının dünyasının dev bir getto olmasına neden olacaktır (UNESCO, 2016).

Planlama, iyileştirme ve geliştirme çalışmalarında bilgi kuramı açısından, ekolojinin, yapı biyolojisinin, mesken psikolojisinin ve sosyolojinin, temeli oluşturan faktörler arasında bulunmaları gerekir.

Yaşadığımız çevre ile ilişki içerisinde olan dünya genelindeki sorunların çözümlenmesinde pay sahibi olacak olan güncel yerleşim problematiğinin acil olarak yaratıcı özendirmelere gereksinimi vardır. Bu bağlamda özellikle ekoloji, sağlık, sosyal barış, enerji ve hammadde tüketimi, çöplerin etkisizleştirilmesi ve yeni iş alanlarının açılması konularında aklın üretkenliğine ve sağduyuya, geleceğimiz açısından hiçbir zaman bugünkü kadar yaşamsal bir gereksinim duyulmamıştı.

Sürdürülebilir Yaşam Alanları ve Kültürü İçin Ölçek Nedir?

Almanya'da yapılan istatistiklere göre ortam hastalıklarının artma oranı ile nüfus yoğunluğunun

Avusturya, Vorarlberg kırsalından yapı örnekleri (And Akman ve Vorarlberg Architektur Institut [v-a-i] Arşivi).

artma oranı paralellik göstermektedir. Örneğin büyük şehirlerde hasta oranı, nüfusu 2000'den az olan yerleşim birimlerine göre yüzde 60 daha fazladır. Dar alana sıkışmanın neden olduğu ölçsüz ekolojik, sosyal ve biyolojik zararlar göz önünde bulundurulduğunda, sosyokültürel ve topografyası ile ekolojik bir uyum içinde olan yaşam alanları planlamaları ile uygulamaların zorunluluğu daha kolay anlaşılır.

Peki, bu ideali sağlamak için ölçek nedir diye baktığımızda, ilk olarak metropolleşmenin bir yanığı olduğu gerçeği ile karşılaşıyoruz. Günümüzde agresyonların, şiddet eğilimlerinin, tahammülsüzlüğün, psikolojik tedavi bağımlılığının nüfus yoğunluğu ile paralel arttığını biliyoruz. Buradaki eşik, yani bir yaşam alanı için ideal kişi sayısı ve bu nüfusun ihtiyaç duyduğu m²/birim alan, biz mimarlar için çok önemli bir bilgidir.

Buna ilişkin doğru bir örnek olarak Almanya'nın nüfus dağılımına bakacak olursak, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmenin kent ölçeğinde değil, gelişmiş kasaba ölçeğinde olduğunu görmekteyiz. Kasaba nüfusunun belirlenmesi, kendi içinde sosyal, ekonomi, kültür, eğitim, spor, sağlık gibi döngülerin yeterliliği ile ilişkili, yani matematiksel bir sonuç. Kasabanın bu döngüleri sağlamak için ihtiyaç duyduğu yüzölçümü ise, topografyası ile kültürel reflekslerinin bir sonucudur. Bu ikisi birleştirildiğinde ve mimari disiplinde doğru planlandığı takdirde ise diğer konu başlığımız olan "kırsalda gelişmiş mimarlığın ve tasarımın" önü açılmış oluyor. İşte örneğin Almanya, özellikle II. Dünya Sava-

şı'ndan sonraki kalkınmasını bu gelişmiş kasaba ve kırsal modeli üzerine inşa etmiş ve desantralizasyon politikası ile metropolleşmeyi kontrol altına almıştır.

Buna rağmen mimari açıdan insana sağlıklı, çevre dostu değerlerin tasarımı ve inşa edildiği emsaller ülkenin sadece belli yörelerinde kümelenmiştir. Bu yöreler ise çevre bilinci ile yerine aidiyetlik duygusunun güçlü olduğu yörelerdir. Buradan da anlaşılıyor ki kırsalda sürdürülebilir mimarlığın devamlılığı, o yörenin sosyal sürdürülebilirliği, dolayısı ile çevre bilinci ve aidiyetlik refleksinin gücüne bağlıdır. Bir araç olarak eğitim ve bunun uzantısı olarak mimarlık ancak bu ön koşullar ile taban hareketine evrilebilir.

Buna gösterilebilecek en başarılı yörelerden birisi de Avusturya'nın Vorarlberg kırsalıdır. Üç merkezi kasaba ve etrafında kümelenen pek çok köyden kurulu Vorarlberg, çevre bilinci, aidiyetlik gücü, inovasyona açık görüşlülüğü sayesinde "kırsalda çağdaş yaşamın" nasıl olabileceğini değil, nasıl olduğunu günümüze taşımış, mimari anlamda günümüzde bunu inşa etmiş, günlük yaşama taşımış bir yöre. Başarılarını ise üç kriterle temellendiriyorlar:

1. Fütüristik tasarımın yanında geleneksel kırsal doku ölçeğini aşmamak.
2. Doğal yapı malzemeleri ve yeniliklere açık olmak.
3. İşçilik kalitesi ve yerel zanaatı yüceltmek ki, bu da en önemsedikleridir (URL 2).

Kırsalda nitelikli ve sürdürülebilir, kente tercih edilir bir yaşam alanına evrilmiş olan Vorarlberg yöresi, geleceğin mimarisine işaret eden

Avusturya, Vorarlberg kırsalından yapı örnekleri (And Akman ve Vorarlberg Architektur Institut [v-a-i] Arşivi).

yapılarıyla bugün sektörel bir açık hava müzesi-ne dönüşmüştür adeta. Tabana yayılmış yüzler-ce örnek, konuttan eğitim yapılarına, itfaiye binasından geri dönüşüm merkezine, işyerinden halk evlerine, otobüs duraklarına kadar, yaşamın her yelpazesinde ihtiyaç duyulan yapılara yayılmıştır.

Ülkemizde Bu Bakımlardan Neredeyiz?

Genel durum, olağan rejim koşullarında da rastlanabilecek kırsal ve kentsel planlamanın olmadığı, devletin çevre hakkı dahil olmak üzere yurttaşlarına yeterli bir yaşam düzeyi ve yaşam koşullarında sürekli geliştirmeyi sağlamadığı, kırsal alanda yoksulluğa son veremediği, kentlere göçün kent yaşamını çekilmez hale getirdiği, gecekondulaşma ve kaçak yapılaşmanın olağanüstü boyutlarda olduğu, sanayileşme politikalarında ve uygulamalarında insanın ve çevrenin düşünülmediği ve ayrı ayrı ele alındığı, insan yerleşimleri konusunda demokratik bir sürecin işlemediği yönündedir. Türkiye bu bağlamda tek değildir, bütün bu olgular şu veya bu şekilde başka coğrafyalarda da vardır. Özenilen, örnek alınan batı Avrupa’da bile halkın önemli bir yüzdesi doğal ve anayasal bir hak olduğu halde, özellikle köy çevrelerine yerleşme özgürlüklerinden yoksun bırakılmaktadır. Örneğin Almanya’da 1967 yılında Anayasa Mahkemesi’nin aldığı kararda, toprak kullanımında adil bir hukuk ve kamu nizamının ancak halkın çıkarları doğrultusunda gerçekleştirilebileceği belirtilerek, toprağın en önemli taşınmaz varlık olduğu hükmü getirilmiş, ayrıca “toprağın artmayan ve zaruri bir değer olması” gerçeği vurgulanarak, kullanımının, denetimi sağlanamayacak kişi ve güçlere terk edilmesi yasaklanmış olduğu halde, hükmün uygulanması eyaletlere ve yörelere göre farklılıklar göstermektedir. Yetkinin yerel idarelerde olması ise bu anlamda son derece önemli ve etkin bir araçtır. Bu sayede Almanya’da Allgäu ya da Avusturya’da Vorarlberg gibi yöreler, günümüzde çağdaş yaşamı ve sürdürülebilir mimari tasarımı özvarlıkları ile yaratabilmişlerdir.

Ülkemizde ise çağlar boyu medeniyetlerin benzersiz beşiği olmuş bir Anadolu var ki, bu coğrafyanın geçmişten günümüze taşıdığı kültür zenginliği ve çeşitliliğinin globalleşme ve politik göçler ile zeminini, derinliğini kaybettiğini görüyoruz. Bugün Türkiye, insanların yaşadıkları yer ile kurdukları ilişkinin son derece zayıf olduğu bir coğrafyaya döndü. Mimari anlamda nasıl yaşam alanları ile yetindığımız, tasarıma ve işçilik kalitesine ne kadar az değer verdiğimiz, bunun apaçık göstergesi ne yazık ki.

Ancak her olumsuzluğun bundan çıkış yollarının yaratılmasına etken olduğunu düşünecek olursak, başta İstanbul olmak üzere metropollelerin tıkanmışlığından beslenen bir ters göçün, kırsalda nitelikli yaşam alanlarının yaratılmaya başlandığını da görmekteyiz. Bunu hedefleyen STK çalışmaları ve örgütlenmeler, ülkemizin artık birçok ilçesinde, kasabasında, köyünde giderek artmaktadır. Batı Ege bu konuda kümenlenmenin en yoğun olduğu coğrafya olsa da, Eskişehir’den Artvin’e, Trakya’dan Güneydoğu’ya kırsalda çağdaş yaşamın geleceği için yapılan mimari yaşam alanı planlamaları dinamik kazanmaktadır.

Örnek olarak İzmir’in Urla ilçesinin kırsalını ele alacak olursak, yörenin aldığı nitelikli göçün ötesinde kendi eğitilmiş insan kaynağından beslendiğini ve bu insan kaynağının da hem çevre bilincinin hem de aidiyet duygusunun nispeten daha yüksek olmasından beslendiğini görüyoruz. Bu da yörenin gelecekte daha enerji etkin, insan sağlığı odaklı, doğal yapı malzemelerinin daha fazla talep göreceği bir yaşam alanına evril-

Avusturya, Vorarlberg kırsalından yapı örnekleri (And Akman ve Vorarlberg Architektur Institut [v-a-i] Arşivi).

Kadıovacık Biyoevi,
Kadıovacık Köyü,
Urla, İzmir (And
Akman ve [v-a-i]
Arşivi).

meye uygunluğuna işaret etmektedir. Yörede bugün yapı biyolojisi ve ekolojisi ilkelerince planlanmış, inşa edilmiş, doğal yapı malzemelerinin entegre edildiği yapılar kümelenmeye başladı ve sayıları artmakta. Türkiye Yapı Biyolojisi ve Ekolojisi Enstitüsü YBE'nin, Türkiye Permakültür Araştırma Enstitüsü'nün, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü İYTE'nin, Doğal Yapı Malzemeleri Çalışma Grubunun ve OVADA yapı atölyelerinin varlıkları, "kırsalda çağdaş yaşam" modelinin tabana yayılması için önemli katalizörlerdir.

Yörede kümelen çağdaş kırsal yapılara bazı örnekler olarak, Kadıovacık Biyoevi'ni, Barba-

Barbaros Evi,
Barbaros Köyü, Urla,
İzmir (And Akman ve
[v-a-i] Arşivi).

ros Evini ve Herbafarm Çiftliği evlerini gösterebiliriz.

Kadıovacık Köyünde bulunan Biyoev, aynı zamanda Türkiye Yapı Biyolojisi ve Ekolojisi Enstitüsü YBE'nin merkezidir (URL 1; URL 3). Ahşap karkas taşıyıcı sisteme sahip bu yapıda, kerpiç bloklar, saz kamışı ve kâğıt atığı ısı yalıtım malzemesi, toprak sıva, Türkiye'de ilk defa endüstriyel toprak paneller, kil boya ve iklim duvarları uygulandı. Karbon ayak izi son derece düşük bu yapı Almanya, Avusturya, Japonya gibi ülkelerde sektörel dergilerde de yayımlanarak kırsalda gelişmiş, enerji etkin ve sağlıklı yapılara gösterilen önemli örnekler arasında yer alıyor.

Barbaros Köyü'nde bulunan Barbaros Evi, mimar Onurcan Çakır'a (PhD) ait kendi yaşadığı evdir. 2015 Türkiye Mimarlık Yılığına giren ev, 2017 yılında İzmir Mimarlık Ödüllerinde Özel Jüri Ödülüne değer görüldü. Yapı Aralık 2019 boyunca Berlin Mimarlar Odası'nda "Türkiye'de Çağdaş Konut Mimarlığı Sergisi" kapsamında sergilenen 26 konut yapısı arasındadır.

Eds-architects (Urla) tarafından tasarımı yapılan Muğla'nın Gökçebel Köyü'nde bulunan Herbafarm evleri ise ahşap taşıyıcı sistemde inşa edildi. Burada yine Türkiye'de ilk defa üretimi sağlanan saz kamışı ısı yalıtım plakaları kullanıldı. İç duvarlar yine ülkemizde bir ilk olarak atık kâğıttan üretilen kaplama panoları ile kaplandı. Zehirsiz ev özelliğini koruyan Herbafarm evleri, 2018 yılında İsviçre'de Birkhauser yayınevi tarafından dünyadan 21 örnek arasına seçildi ve İngilizce/Almanca iki dilde basılan *Baubiologie / Building Biology* kitabında yayımlandılar (Ece, 2018; URL 4).

Sonuç Olarak Bütüncül Düşünceye Davet

Yaşam alanlarını tasarımlarken kendimize birtakım şeyleri sorun ederiz ve bu dert edindiklerimizin üzerine gideriz. Dert edinilenler soyut veya somut kavramlar olabilse de günümüzün teknolojik yaklaşımında genellikle soyut kavramlardır bunlar. Oysa yapısal planlama mevzu-

Herbafarm Çiftliği,
Gökçebel Köyü,
Bodrum, Muğla (And
Akman ve [v-a-i]
Arşivi).

- Hundertwasser, F. (1958) "Mouldiness Manifesto: Against Rationalism in Architecture", Hundertwasser Archive, Viyana.
- UNESCO (2016) *Cultural Urban Future Global Report on Culture for Sustainable Urban Development*, Paris.
- URL 1: "Yapı Biyolojisi, <http://www.yapibiyolojisi.org/yapi-biyolojisi-ekolojisi/> (Erişim: 02.11.2019).
- URL 2: "Vorarlberger Architektur Institut", <https://v-a-i.at/> (Erişim: 04.11.2019).
- URL 3: "Biyoev", <https://www.biyoev.biz> (Erişim: 11.09.2019).
- URL 4: "Institut für Biologie und Nachhaltigkeit", <https://baubiologie.de/> (Erişim: 25.10.2019).

sunu daha ilk anda bir biçimsel yaklaşımla girmek çarpık bir sonuca ulaşılmasına neden olabilir. Bir somut yargıya ulaşmadan, müdahalede bulunmadan önce mutlaka sorun edilen kavramlar üzerine düşünülmelidir.

Dolayısıyla geleceğe devredilecek yaşam alanları olarak "yapı biyolojisi ve ekolojisi" bütüncüllüğünde konuyu kavramak, geleceğin mimari hedeflerine ışık tutabilir ve yöntemlerinin neler olabileceğini görmemizi sağlayabilir. Şekilci gelişim süreçleri yerine, içselleşmeyle, özümsemeyle gelişen süreçlerin tabana yayılmasını sağlayabilir.

Sonuç olarak kırsalda çağdaş tasarımın ve iyi yaşam halinin bir değerinin olabilmesi için, şimdi içinde geçmiş ve geleceğin birlikteliğinden oluşan bir zaman anlayışına sahip olunması gereklidir.

And Akman, Türkiye Yapı Biyolojisi ve Ekolojisi Enstitüsü (YBE)

Kaynaklar

Ece, N. (2018) *Baubiologie: Kriterien und architektonische Gestaltung / Building Biology: Criteria and Architectural Design*, Birkhäuser, Basel.

Building Biology, Sustainability and Contemporary Design in the Rural

Today we have the utmost need for places focused on environmental and human health. Deriving from the statement that "people shape themselves according to the environment not the reverse", living spaces in harmony with nature become more and more important. The principle elements we have to focus on while shaping structured places are "Health" and "Social Peace" in order to reach wellbeing. After food, the main determinant of our health is the built environment. Immigrations to urban areas brought population density, which reached extremes for example in Macau China as 24.423 people for km². Instead of densification and an increase in urban problems like traffic, infrastructure, health, etc., the most logical alternative is to develop strategies to increase work, cultural and social opportunities in the rural so that the population can be spread in balance. Germany based its development model on decentralization instead of centralized metropolitan areas after World War II, but we cannot refer to every region and settlement as good examples. The good ones are always about communities that have strong bonds with their natural, cultural and social spaces. Also, Vorarlberg, a rural region in Austria, is a good example of sustainable living.